

"Mal wieder Rad fahren im Kreis Olpe"

niederländische Ausgabe

auf 20 ausgewählten Radrouten durch Attendorn, Drolshagen, Finnentrop, Kirchhundem, Lennestadt, Olpe, Wenden und um den Biggesee
Hartelijk welkom in Olpe en omgeving.

Hallo wielrijders en wielrijdsters.

De stad Olpe en omgeving biedt een idyllisch landschap. In dit middelgebergte wisselen sich bosrijke bergen en heuvels af met dalen, vol met weilanden, waar kleine beken en riviertjes doorheen lopen. Hierdoor ontstaan veelvuldige mogelijkheden om te fietsen, van een gezellige fietstocht met de familie tot aan sportieve uitdagingen.

„Mal wieder Rad fahren im Kreis Olpe" biedt U 20 verschillende beschrijvingen van toeren - met verschillende lengten en zwaarten - naar de mooiste plekken in de omgeving van Olpe, gemakkelijk te combineren met het gebruik van openbaar vervoer. Alle fietsroutes beginnen en eindigen bij stations. Indien U met uw auto hierheen komt, vindt U meestal bij de stations en langs de fietsroutes voldoende parkeerplaatsen.

Velen hebben aan de planning en samenstelling van de fietsroutes meegewerkt, zoals Südsauerland Touristik Olpe, de toeristenbureaus van vele steden en dorpen, leden van de Duitse wielrijders bond, en de Verkehrsclub Deutschland.

Alle routes zijn per fiets getest. Er is veel aandacht besteed, om routes met weinig autoverkeer te verkrijgen, wat niet altijd gelukt is. In enkele dalen was dat soms moeilijk. Wij hebben veel moeite gedaan om wegen uit te kiezen, die goed te fietsen zijn. Door werken aan de wegen kan wel eens een wegversperring voorkomen. Ons bekende actuele storting vindt U op onze homepage: www.walder-verlag.de. Heeft U opmerkingen, stuur die aan radtouren@walder-verlag.de.

Wij wensen U veel plezier

Kreisverkehrsverband Südsauerland e.V en

Büro für integrierte Verkehrsplanung und Stadtentwicklung

Achim Walder, Krokusweg 1, D57223 Kreuztal, Tel. 0049 2732 12741

E-Mail : walder@bivs.de

Verklaringen omtrend de bewegwijzering

Het grootste gedeelte van de toeren is niet van borden voorzien. Wanneer via andere bestaande fietsroutes (bijv. R-routes) gereden wordt, wordt er in de tekst op gewezen. Voor de betere oriëntering zijn de straatnamen in de tekst vermeldt. Toch zijn niet alle straten van wegwijzers voorzien.

Toer 1: Biggedal

Begin: station Olpe => eindpunt station Heggen

Niveau: gemakkelijk

Lengte / duur: 28km / ca. 2 uur.

Min. hoogte: 230m, max. hoogte: 330m

Vertrek: op het station Olpe links, langs het busstation, rechts het bord Rathaus over de Bigge volgen en meteen links langs de Bigge door twee beveiligingen door naar het zwembad. **(*O1-O4)**

T1.1 Rechts en 100m links, verder over de rustige en brede <Seeweg> de route R41 aan de oostelijke oever volgen. Onder de snelweg door, op de <Stader Str.> links en meteen weer rechts langs de oever tot we over de rug van een schiereiland het recreatiegebied Kessenhammer bereiken.

T1.2 We rijden verder langs de <L563>, aan de „Sondener Talbrücke" buigen we af in de <K171>, voor de dorpswijk Haardt naar links over de dam en rijden dan links langs de oever, verder over de <Biggesee-Rundweg> en <Waldenburger Bucht> aan het recreatiegebied Waldenburger Bucht voorbij, verder links langs de oever. **(*A8,A9)**

T1.3 Op de Biggedam volgen we de R41 door het bos met haarspeldbochten (vanaf hier geasfalteerd) naar het dal, bij de hoogspanningsmast gaat het parallel aan de Bigge naar Attendorn (station op 500m). Onder de Biggebrug door en na een draai van 180° komen

we op de straat <Am Wassertor>. Hier is er gelegenheid in Attendorn o.a. de attagrotten en de Sauerländer Dom te bezichtigen (*A1-A6).

T1.4 U buigt linksaf in de <Schnellenberger Weg> en rijdt richting Burg Schnellenberg (*A7). Voor het kasteel buigt de R41 weer linksaf.

T1.5 Door het loofbos rijden we bovenlangs de Bigge en komen langs de stille Ahauser Staausee en het boswachtershuis Dahm, volgen de spoorweg en langs Schloß Ahausen (*F6) tot Heggen. Hier is het einde van het fietspad.

T1.6 Bij de <Attendorner Str.> naar rechts. Tot het station Heggen zijn het nog ca 500m.

Eindpunt: station Heggen

Verlenging: langs het station Heggen op de drukke <L539 Attendorner Str.> over Altfinnentrop tot station Finnentrop.

Toer 2: Zuidelijke Biggesee

Begin: tation Olpe => **eindpunt:** station Eichhagen

Niveau: gemakkelijk

Lengte / duur: 10km / ca. 45min.

Min. hoogte: 305m, **max. hoogte:** 350m.

Vertrek: op het station links, langs het busstation, rechts het bord 'Rathaus' over de Bigge volgen en meteen links langs de Bigge door de twee beveiligingen naar het zwembad. (*O1-4)

T2.1 U steekt links, over een houten brug, over de Bigge en rijdt rechts over de smalle, geteerde en wat hobbelige <Valentinsweg> langs de Bigge tot aan de Valentinskapel. Daar gaat het links over de spoorbrug :links en weer rechts naar de tweede brug over de stilgelegde spoorweg Olpe-Dieringhausen verder naar de straat. (*O1-4)

T2.2 Aan de kruising rijdt U rechts over de rustige straat richting Rosenthal.

T2.3 U steekt op de brug een zijarm van de Biggesee over, buigt weer rechtsaf naar Rosenthal, rijdt voor de 'Gasthof' naar links en onder de spoorbrug door.

T2.4 U houdt steeds rechtsaan langs de stilgelegde spoorweg tot de Biggesee. Rechts langs het meer onder de snelweg door.

T2.5 Bergaf tot de <L512>,over de parkeerplaats, om op de overkant van de straat de fietsroute R18 te bereiken, waarop we naar rechts afbuigen.

T2.6 Over de brug, waarop U het spoor en de Biggesee gelijktijdig oversteekt, dan meteen links bergaf naar de fietsroutes R41/R18. U buigt rechtsaf in de R41 en volgt die tot Stade.

T2.8 Op de <K14-Stader Str.> gaat het links verder naar het meer en over de Stader Damm. U fietst rechts omhoog, steekt het spoor over en rijdt voor de brug over de straat de weg linksaf naar het station Eichhagen.

Eindpunt: station Eichhagen

Toer 3: Rondom de Biggesee

Begin- en eindpunt: station Olpe

Niveau: gemakkelijk

Lengte / duur: 37km / ca. 2uur

Min. hoogte: 310m, **max. hoogte:** 350m

Begin: op het station Olpe links, langs het busstation, rechts het bord „Rathaus“ over de Bigge volgen en meteen links langs de Bigge door twee beveiligingen door naar het zwembad (*O1-4).

T3.1 U steekt links, over een houten brug, over de Bigge en rijdt rechts over de smalle, geteerde en wat hobbelige <Valentinsweg> langs de Bigge tot aan de Valentinskapel. Daar gaat het links over de spoorbrug, links en weer rechts naar de tweede brug over de stilgelegde spoorweg „Olpe-Dieringhausen“ verder naar de straat. (*O1-4)

T3.2 Aan de kruising rijdt U rechts over de rustige straat richting Rosenthal.

T3.3 U steekt op de brug een zijarm van de Biggesee over, buigt weer rechtsaf naar Rosenthal, rijdt voor de 'Gasthof' naar links en onder de spoorbrug door.

T3.4 Volg de stilgelegde spoorlijn tot de Biggesee en fiets onder de snelweg door.

T3.5 Aan de kruising rechts langs het meer.

- T3.6** Bergaf naar de <L512>, over de parkeerplaats en bereiken zo aan de andere kant van de straat de route R18.
- T3.7** De fietsroute R18 volgt U in richting noorden langs de Biggesee tot Eichhagen.
- T3.8** U fietst nu bergaf naar het station Eichhagen, verder rechtuit de <Stader Str.> en vervolgens langs het „Familienbildungswerk“ naar Sondern over <Am Diehberg> .
- T3.9** Bij het station Sondern onde de rails door en volg verder de spoorweg op de <Strand Weg>.
- T3.10** Aan de helling buigt U direkt in de eerste straat <Am Hafen> rechtsaf en rijdt U de autovrije <Seeweg> rondom het recreatiegebied „Sondernerkopf“ in.
- T3.11** Bij de overweg houdt U rechts aan en gaat dan de straat links de berg omhoog naar de <L512>.
- T3.12** Naar rechts het fietspad volgen en bij de volgende brug een zijarm van het meer oversteken. (*A13)
- T3.13** Voor de volgende brug steekt U de <L512> over en buigt af in de autovrije, zuidelijke oeverstraat naar de Listertalsperre.
- T3.14** Op de Lister stuwdam buigt U rechts af. Vanaf de dam heeft U een goed uitzicht op de interessante straat-en spoor brug.
- T3.15** Rechts volgt U de noordelijke oever via de <Listertal Str.> en steekt U de <L512> over, daarna linksaf.
- T3.16** Na enkele meters rechtsaf naar de <Seeweg> en omronden dan het schiereiland. Terug op de <L512> rijdt U rechts verder. Achter de dam buigt U in het fietspad en volgt dat tot de Bigge stuwdam.
- T3.17** U rijdt over de dam en volgt rechts de rustige oostelijke oeverstraat langs het zwembad Waldenburger Bucht, meerdere km. langs het meer. (*A8,A9)
- T3.18** Voor Haardt de kleine brug oversteken naar de <K17> en naar rechts het fietspad langs de straat volgen.
- T3.19** Bij de Sondern Talbrücke komt U op de <L563> naar Kessenhammer. U rijdt nu ongeveer 2km langs de <L563> rechtuit op het fietspad over de Kessenhammer Talbrücke en verder langs het water.
- T3.20** Aan de kruising bij het recreatiegebied Kessenhammer kunt U in een haakse bocht rechts de <L392> bergop naar de autovrije oeverstraat verlaten. Steeds langs het meer blijven en dan komt de straat voor Stade op de <K14> uit.
- T3.21** Hier buigt U linksaf en na ca 150m neemt U de eerste weg rechts. Op de rustige en brede oeverweg rijdt U in richting Olpe tot het zwembad.
- T3.22** Bij het zwembad wijst het bord R18/R41 de weg over de parkeerplaats, naar links langs de Bigge en door twee beveiligingen. Rechts over de brug bereikt U het station Olpe.
- Eindpunt:** station Olpe.

Tour 4: naar de Lister Talsperre

Begin: station Eichhagen => **eindpunt:** station Attendorn-Hohenhagen (gedurende de winterdienstregeling station Sondern of Kraghammer)

Niveau: middel tot zwaar

Lengte / duur: 11km / ca. 1 uur

Min. hoogte: 310m, **max.:** 410m

- Vertrek:** Aan het station Eichhagen rijden we eerst links omhoog naar de straat en onder de <L512> door
- T4.1** In de buitenboog buigen we linksaf in de zijstraat <Eichhagener Str.> . Bij de volgende zijstraat blijven we links aanhouden en rijden in een boog omhoog tot aan de kruising. Het bord 'Dumicke 2km' wijst ons de weg naar rechts over de berg in het Dumicke dal.
- T4.2** We steken de <K13-Dumicker Str.> over en fietsen het dorp Dumicke binnen.
- T4.3** Voorbij de bushalte „Dumicke“ buigen we na 30m rechts af in de straat <Zum Listersee> . Aan het einde van de asfalt straat volgen we links het bospad (teken „L“).
- T4.4** Bij houten wegwijzer (L,A3) rijden we over het pad rechts naar beneden tot het Listermeer.
- T4.5** We gaan naar rechts en fietsen langs de oever (**alternatief:** 500m naar links tot Kalberschnacke voor een pauze). Weer rechtsaf omhoog naar Wörmge. (Wanneer we verdere bergen willen vermijden, rijden we verder langs de oever, als afkorting)

- T4.6** Na Wörmige, op het hoogste punt, buigen we linksaf in het bospad met het teken „L". Aan de splitsing bij de stenen wegwijzer naar Voßsiepen nemen we de weg naar links.
- T4.7** Op de hoogte kunnen we van het mooie uitzicht op het Lister stuwmeer genieten; bij Uelhof fietsen we links aan de schuur voorbij (of even naar rechts voor een pauze in Uelhof) en volgen dan het bospad rechtuit tot het stijl naar beneden gaat naar de oeverweg R18.
- T4.8** We buigen rechtsaf op de autovrije oeverweg, met steeds aan de rechterkant een bosrand. Na 200m is het aan te bevelen even een kijkje te nemen op de Lister stuwdam, in het westen zien we het Lister stuwmeer en in het oosten zien we het dieper liggende Bigge stuwmeer. We fietsen nu langs de zuidelijke oever tot de straat- en spoor brug. **(*A13)**
- T4.9** Hier steken we de <L512> over naar de fietsroute R18 en volgen naar rechts de wegwijzer Bhf. Attendorn-Hohenhagen .
- Eindpunt:** station Attendorn-Hohenhagen. (Pas op: de trein stopt hier alleen in de zomer. In de winter vervolgen we de R18 tot Sondern of **T3.12**, **T3.11** naar het station Sondern).

Tour 5: oostelijke Biggensee

Begin: station Eichhagen => eindpunt: station Olpe

Niveau: middel

Lengte / duur: 16km / ca. 1,5uur

Min. hoogte: 310m, max. hoogte: 550m

- Begin:** Aan het station Eichhagen gaan we naar links naar de straat, buigen rechtsaf naar het meer, <Stader Str.>, en we steken de Stader dam over.
- T5.1** Nu volgen we links de fietsroute R41 langs het meer.
- T5.2** We steken de <L563> over, fietsen voorbij het recreatiegebied Kessenhammer en volgen de wegwijzer richting Siedenstein.
- T5.3** Door Siedenstein en langs Möllendick (Alternatief: rechts naar het 'Gasthof') rijden we ononderbroken ca 1,7km omhoog (ca. 120m hoogteverschil). Deze weg is meest in de schaduw en goed verhard. Aan de rand van de weg bloeien in de zomer vele soorten veldbloemen.
- T5.4** Linksaf, links van de beek over het pad <Bieke> tot de <K18 >.
- T5.5** Aangekomen op de <K18> gaan we rechtsaf. Na 300m zijn we bij de <B55> en steken over in richting Kruberg.
- T5.6** Kort na de kruising rechtsaf in de <Napoleonweg> (langs het hek). Op het bospad krijgen we een goed uitzicht op Rehringhausen. Daarna volgen we het nogal hobbelige bospad naar beneden langs de 'Verkehrsübungsplatz' tot de eerste afslag voor Griesemert.
- T5.7** Daar buigen we linksaf richting sportveld en rijden voor het sportveld rechts steil naar beneden over de <Griesemerter Weg> tot Lütringhausen.
- T5.8** In de <Dorfstr.> rijden we naar rechts en slaan af in de <Olper Weg> (R18). Door het viadukt, boven langs het riviertje „Olpe" rijden we door het loofbos naar Olpe.
- T5.9** We fietsen nu via het fietspad langs de 'Olpe' in richting 'Altstadt', rijden rechts langs de 'Feuerwehr' voorbij en bij het bord 'Radweg Ende' (de 'Olpe' verdwijnt verder links onder beton, voor ons is een kerktoren te zien) eerst rechts en meteen weer links. Aan de afslag gaan we rechtsaf en rijden langs de oude muur.
- T5.10** Over de <Kölner Str.>, via de <Mühlenstr.> en rechtuit over de kruising bereiken we het eindpunt, station Olpe (we kunnen rechts om de trap heen rijden). **(*O1-O4)**
- Eindpunt:** Olpe

Alternatief:

- T5.6** verder rechtuit tot Arnoldihof.
- T5a.1** Rechtsaf slaan richting Rehringhausen. **(*O5)**
- T5a.2** In Rehringhausen rechtsaf in de <Isfried Ohm Str.> en dan verder rechtuit tot Stachelau.
- T5a.3** In Stachelau rechtsaf in richting Lütringhausen. Daar de eerste straat rechts <Dorfstr.>, en verder weer Tour **T5** naar Olpe.

Toer 6: noordelijke Biggensee

Begin- en eindpunt: station Sondern

Niveau: gemakkelijk

Lengte / duur: 21km / ca. 1,5uur
Min. hoogte: 315m, max.: hoogte: 345m

- Vertrek:** U begint bij het station Sondern onder het spoor door richting meer <Strandweg>, draaien naar links en langs de rails verder fietsen.
- T6.1** Bij de helling buigt U meteen de eerste straat <Am Hafen> naar rechts in en rijdt op de 'Seeweg' het recreatiegebied 'Sonderner Kopf' rond.
- T6.2** Bij de slagboom blijft U rechts en bij de straat rijdt U links omhoog naar de <L512> .
- T6.3** Naar rechts volgt U het fietspad en fietst via de volgende spoor-en straat brug over een zijarm van het meer. (*A13)
- T6.4** Langs het station Hohenhagen rijdt U over de volgende gekombineerde spoor/ straat brug, buigt dan meteen in de eerste straat rechts af (langs de slagbomen) en vervolg deze weg tot aan de <L512>.
- T6.5** Naar rechts gaat het verder langs de <L512>. Bij de eerste splitsing buigt U rechtsaf de 'Seeweg' op naar de Bigge stuwdam.
- T6.6** Aan de andere kant van de dam buigt U rechtsaf op de rustige oostelijke oeverweg en verder langs het zwembad Waldenburger Bucht steeds langs het meer. (*A8,A9).
- T6.7** Voor Haardt steekt U de kleine brug over naar de <K17> en volgt naar rechts het fietspad langs de straat.
- T6.8** U steekt de de Sondener Talbrücke over en buigt dan linksaf naar het recreatiegebied Sonderner Kopf.
- T6.9** Hier fietst U links langs het meer naar Sondern en dan komt U links langs de rails en door het viadukt weer aan het beginpunt aan.
- Eindpunt:** Seestation Sondern.

Toer 7: Listertal/ Frenkhausen

Begin: station Sondern => eindpunt station Olpe

Niveau: middel / moeilijk

Lengte / duur: 21km / ca. 2uur

Min. hoogte: 310m, max. hoogte: 450m

- Vertrek:** U begint bij het station Sondern onder het spoor door richting meer <Strandweg>, draait naar links en U moet langs de rails verder fietsen.
- T7.1** Bij de helling buigt U meteen de eerste straat <Am Hafen> naar rechts in en rijdt op de 'Seeweg' het recreatiegebied Sonderner Kopf rond.
- T7.2** Bij de slagboom blijft U rechts en bij de straat rijdt U links omhoog naar de <L512> .
- T7.3** Naar rechts volgt U het fietspad en fietst via de eerste spoor-en straat brug over een zijarm van het meer. (*A13)
- T7.4** Voor de volgende gekombineerde spoor-/straat brug buigen we linksaf op de oeverweg naar de Listersee. Op de stuwdam hebben we een goed uitzicht op de dubbele brug (spoor/straat). Terug op de oeverweg volgen we die ca. 6km.
- T7.5** Achter Kalberschnake mondt de oeverweg in de <L708-See-str.> uit.
- T7.6** We fietsen rechtdoor verder via Herpel en Schreibershof, <Listerstr.>, tot Heimicke. Daar buigen we rechtsaf <Finkenweg>, en meteen weer links, <Am Hain>, en rijden dan langs de beek richting autoweg tot aan de kruising.
- T7.7** Links omhoog gaat het naar Junkernhöh. Over de autoweg heen rijden we de <Am Frohnen Wenden> straat.
- T7.8** Verder rechtdoor de <Sengenaer Weg>, dan rechts en na ca. 100m richting Köblinghausen.
- T7.9** Achter de tunnel draaien we naar rechts, <Alte Dorfstr.> en volgen we de weg naast de autobaan. We rijden onder de brug door en buigen 2keer linksaf weer onder de brug door.
- T7.10** Na 200m buigen we rechtsaf en rijden langs Fahrenschotten, rechthout verder tot Frenkhausen. Daar buigen we linksaf in de <Alperschneider Weg>.
- T7.11** In Alperscheid fietsen we links en volgen de weg tot de <L512>. Over de parkeerplaats komen we bij de straat, steken die over en draaien aan de andere kant weer naar rechts.
- T7.12** Over de brug rijden we meteen links naar beneden naar de fietsroutes R41/R18.
- T7.13** Naar links onder de bruggen door volgen we de 'Seeweg' tot het zwembad Olpe.

T7.14 Bij het zwembad volgen we het fietsbord R18/R41 over de parkeerplaats, rijden links langs de Bigge door de twee beveiligingen en komen rechts over de brug bij het eindpunt aan. (*O1-4)

Eindpunt: station Olpe.

Alternatief:

T7.8 Rechtsaf in de <Alte Dorfstr.> naar Junkernhöh. Rechttuit tot Wegeringhausen.

T7a.1 De <L708> oversteken en over de 'Landstr.' rechtdoor tot de <Blumenweg>, daar links afslaan.

T7a.2 De <B54/55> oversteken en tegenover <Am Sessenhahn> steil naar boven. Volgende straat links, rechttuit, de <Belmicker Weg> kruisen en de <Wiesenstr.> tot Gipperich. Daar rechts en verder rechtdoor.

T7a.3 Aan het eind van de straat links afslaan op de <Benolper Str.> en meteen weer rechtsaf in de straat <in der Trift>. Rechts van de beek in het centrum van Drolshagen (*D3).

T7a.4 Aan de kruising links afslaan in de <Hagener Str.>, rechttuit tot het marktplein, daar rechtsaf in de <Anno Str.>, aan het eind van deze straat links over de spoorbrug (*D1,D2).

T7a.5 Over de brug meteen weer links en verder richting Siebringhausen. In Siebringhausen links verder richting Essinghausen.

T7a.6 Hierna rechts afslaan, weer in richting Essinghausen. In Essinghausen rechts langs de kapel steeds rechtdoor.

T7a.7 Aan het eind van de straat half rechts afslaan en onder de autowegbrug door verder.

T7.10 tot T7.17 naar het station Olpe .

Toer 8: Biggensee en Repetal

Begin en Eind: station Attendorn

Niveau: middel / zwaar

Lengte- / duur : 28km / ca. 2uur

Min. hoogte: 240m, max. hoogte: 440m

Vertrek: Bij het station Attendorn rijdt U naar links <Am Zollstock>, buigt bij het stoplicht linksaf in het <Wassertor>, over de spoorlijn steekt U rechttuit de kruising en de Bigge brug over . Draai dan meteen naar links op het fietspad R41. In een 180° bocht gaat U onder de straat door (*A1-A6).

T8.1 Volg de R41 over een stuk met haarspeld bochten en de berg omhoog naar de Bigge stuwdam.

T8.2 Fiets daarna over de oostelijke oeverweg door de Waldenburger Bucht tot Bremge. In dit kleine dorp staan goed onderhouden vakwerk huizen. Aan de linker kant staat een mooi gerestaureerde kapel (*A8, A9).

T8.3 Voor Bremge buigt U linksaf in de <K17> . Volg daarna deze <K17-Biggensee Str.>, wissel na ca 1km op de asfaltweg rechts naastde straat.

T8.4 Na Berlinghausen rijdt U links,steekt de <K17> over en neem de eerste weg de berg omhoog,door het bos tot aan een splitsing. Hier is een wijds uitzicht over het Repedal. Verder rijdt U op de straat <Zum Dörensborn> steil bergaf naar Repe.

T8.5 In Repe volgt U de <Repetalstr.>, die linksaf van de <K17> buigt en dan parallel tot Helden verloopt (*A11).

T8.6 In het centrum van Helden linksaf in de <Dorfstr.>, volg die omhoog tot het kruis en draai daar naar links (naar de hoogspanningsmasten) richting Dünschede over een mooi heuvellandschap (*A10, A11).

T8.7 In Dünschede fietst U over de straat <Zur Leye> door de tunnel en verder over <Zur Dasskuhle> naar Silbecke. Voor Silbecke aan de kruising gaat U linksaf en rijdt dan omhoog naar de <K17-Heggener Str.>.

T8.8 Sla rechtsaf, om na 150m de drukke weg te vermijden, gaat U op de top links en meteen weer naar rechts een bospad in. Nu gaat het heel stijl bergaf naar Heggen.

T8.9 In het dal draait U naar rechts richting ATTendorn en buig na 200m links over de straat af op het fietspad R41, die langs het boswachtershuis Dahm en kasteel Schnellenberg gaat, terug naar Attendorn (*F6, A7).

Eindpunt: station Attendorn.

Alternatief:

links langs het spoor over de R41 naar het station Heggen.

Toer 9: Attendorn-Windhausen

Begin en Eindpunt: station Attendorn

Niveau: middel/zwaar

Lengte / duur: 17,5km / ca. 2uur

Min. hoogte: 245m, **max. hoogte:** 470m

- Begin:** bij het station Attendorn start U naar links en volg de straat <Am Zollstock> (*A1-A6).
- T9.1** Buig linksaf in de <Kölnerstr.> en rij de stad uit richting Neu-Listernohl.
- T9.2** Na een lange bocht naar rechts in een industriegebied buigt U rechtsaf in de straat <In der Stesse>.
- T9.3** Bij de splitsing links blijven en verder rechtuit tot de <Gutsweg>, waar U afslaat.
- T9.4** Bij Gut Dahlhausen slaat U rechtsaf richting Windhausen.
- T9.5** Nu links in de <Höhenstr.> (van hieruit een fantastisch uitzicht over de dalen en de Biggensee) en hierop rijdt U verder tot Roscheid.
- T9.6** Beneden het 'Gasthof' begint de afdaling in het Wesebachdal.
- T9.7** De <Wesetalstr.> volgen we naar links tot Merklingshausen.
- T9.8** Van daaruit linksaf in de <Ihnestr.> en na 700m weer links in de <Alte Handelsstr.>.

(alternatief: 600m rechts naar het station Listerscheid).

- T9.9** Daarna buigt U links in de <Ewiger Str.> en aan het eind komt U weer naar de straat <In der Stresse>. Het station bereikt U weer op dezelfde manier als aan het begin van de toer.

Eindpunt: station Attendorn

Toer 10: Frettertalbahn - "Pumpspeicherwerk"

Begin- en eindpunt: station Finnentrop

Niveau: middel/ zwaar

Lengte / duur: 47km / ca. 3uur

Min.hoogte: 230m, **max. hoogte:** 550m

- Begin:** Bij het station starten we naar rechts, <Bamenohler Str.> en steken zowel het spoor als ook de rivier „Lenne" over, <Attendorner Str.>
- T10.1** Rechtsaf, <Lennestr.>, dan langs de Lenne op de R41 fietsen (langs de slagboom).
- T10.2** De weg gaat rechts langs de bovenloop, die water naar de waterkrachtturbine bij Lehnhausen brengt. Voor de Lenne bij het transformator station volgen we de R41 links op de verharde dam <Lenne stuwdam> (rechts aan de berg ligt de tunnel van de voormalige spoorlijn Finnentrop- Wennemen).
- T10.3** In Frielentrop slaan we rechtsaf, steken de Lenne over en rijden naar links door de <Blumen Str.> verder tot Lenhausen.
- T10.4** Langs de Spoorbomen, dan onder het spoor door bij de eerste tunnel.
- T10.5** We volgen de <B236-Westfalen Str.> naar links. Voor het waterslot 'Lenhausen' slaan we rechtsaf in de <L737-Mühlenstr.> in het Frettertal (*F8).
- T10.6** Achter de hal van een houtzagerij gaat het weer rechts, naar het fietspad R16, dat lange stukken over het stilgelegde spoor loopt, daardoor dus weinig stijging heeft. De R16 volgen we verder richting Fretter. Voor Müllen verlaat het fietspad naar links de oude spoorweg en verloopt als apart fietspad langs visvijvers (forellen). Achter de ingang naar de houtzagerij in Müllen komen we weer op de oude spoordam. In Frettermühle verloopt de R16 langs de straat. De 'Jagemanns Mühle' beneden de <Esloher Str.> is bezienswaardig. We verlaten Frettermühle, buigen na de brug over de Fretterbach rechtsaf en bereiken de spoordam weer, die ons door Deutmecke naar Fretter brengt (*F4).
- T10.7** Vlak voor Fretter verlaten we de spoordam. We rijden links naar beneden, naar rechts in de <Kalkwerkstr.> en verder rechts langs de Fretterbach. Die steken we over naar de kerk en rijden verder over de <Brückenweg>. Naar rechts over de brug door de <Willscheidweg>, linksaf en rechtuit door het woongebied. We blijven op de veldweg tot de eerste mogelijkheid naar links af te slaan naar de <Schöndel Str.>. Bezienswaardig is de 'Ruhrmannsmühle' (*F4).

- T10.8** We keren om naar links en weer rechts op de spoordam naar het fietspad R16.
- T10.9** Bij km steen 11,3 (km teken van de oude spoorweg vanaf Finnentrop) zijn er verschillende oude goederenwagons en spoorweg seinpalen te zien.
- T10.10** Voorbij Serkenrode verlaten we het traject, voor een kort stukje, wegens een houtzagerij.
- T10.11** Een paar meter verder langs de <L880-Fretterstr.> gaat het links weer verder over de spoorbaan naar Fehrenbracht. In een onderbreking van de rots staat een oude diesellokomotief.
- T10.12** In Fehrenbracht bij een barbercueplaats is het fietspad op de spoordam ten einde. Hier rijden we links over de <K23> rechts door het dorp en dan op de <K23-Fehrenbrachter Str.> steil omhoog naar een rustplaats 'Birkenhahn'.
- T10.13** Nu gaat de straat verder naar beneden en naar links, <Am Buchhagen> het dorp Schliprùthen in. In de kerk is een barok orgel (1681) aanwezig. Wij volgen nu de straat rechts in de <Hohe Oststr.> tot de uitgang van het dorp (*F3).
- T10.14** Links volgen we de <L880 > en buigen na 800m links bij de 'Schliprùthener Mühle'richting Weuspert af.
- T10.15** Na ca. 1km rijden we achter de brug links richting Schönholthausen. We bereiken na ongeveer 3km het dorp Weuspert. Voor de kapel kunnen we de moeite doen naar Faulebutter omhoog te fietsen, waar we in een 'Gasthof' kunnen uitrusten en iets kunnen gebruiken.
- T10.16** Verder rijden we op de <K29> langzaam omhoog en na de top het dal in, richting Schönholthausen.
- T10.17** Na 1,2km kunnen we een omweg langs het bovenste bassin van het Pumpspeicherwerk maken, voor een goed uitzicht (alleen bij helder weer). Het Lennetal bij Lenhausen lijkt van boven op een fragment van een miniatuurspoor. (*F5).
- T10.18** Nu gaat het steil naar beneden het dal in. Vlak voor het dorp, waar het bord Schönholthausen staat, moeten we rechts afslaan in de <Weuspertstr.> . In het dorp rijden we rechts in de <Die Schlerre>, langs de „Heimatstube" en buigen na het 'Gasthaus' linksaf (*F1, F2).
- T10.19** Rechts volgen we weer de <Weuspert Str.> . Voor de grote linde weer rechtsaf en richting einde van het dorp.
- T10.20** Op het fietspad rechts langs de <Lenhauserstr.> komen we na 1,8km weer langs het gehucht Müllen. Over de <L737-Mùhlenstr.> rijden we weer op de spoordam en vanaf hier, zoals aan het begin van de toer, terug langs Lenhausen T10.2 en T10.1 naar .....
- Eindpunt:** station Finnentrop

Toer 11: Grevenbrück – Elspe

Begin en eindpunt: station Grevenbrück

Niveau: middel

Lengte / duur: 26,1km / ca. 2,5uur

Min. hoogte: 240m, **max. hoogte:** 380m

- Begin:** U start bij het station Grevenbrück naar links (In 2002 werk aan de weg, info: www.walder-verlag.de)
- T11.1** Ten zuiden van de rails slaat U rechtsaf in de <Burgweg>, om langs het spoor naar het eind van de weg <Repetalstr.> te rijden.
- T11.2** Daar weer rechtsaf, het spoor en de Lenne oversteken. Aan het eind van de <Repetalstr.> rijdt U rechts verder op de <Bamenohler Str.> ca 200m, buig dan weer linksaf in de <Neukamp> richting Sporke. Dan komt er een helling en rijdt U rechtuit tot Hespecke, aan het eind van de straat rechtsaf en de straat verder volgen.
- T11.3** U fietst langs de bushalte, rijdt door het dorp en volgt de borden richting Obermelbecke naar rechts. Na een aantal meters weer rechtsaf en de geasfalteerde straat volgen.
- T11.4** Bij de kapel links en bij de volgende splitsing weer naar links op de verharde weg. Aan het begin van de asfaltstraat <Seilmecke> rechts richting Elspe en na 1km links in de <Hemberg Str.> afslaan. Nu komt er een steiging.
- T11.5** Voor het gebouw rechts in richting Oberelspe, aan het eind van de weg naar rechts op de geasfalteerde straat <Im Tiefensiepen> naar Altenvalbert.
- T11.6** In Altenvalbert links richting Obervalbert <Oberelsper Str.>, na 1,8km bereikt U het eind van de straat en slaat rechtsaf naar Oedingermühle.

T11.7 In Oedingermühle rechtsaf en rij op het fietspad parallel aan de <B55-Mescheder Str.> en <Bielefelder Str.> tot Elspe, in Elspe links <Am Wasserfall>. na de brug rechts <Auf der Humpolle>, na ca 1000m rechts over de brug, links <Am Kieswasser> en op de <Bielefelder Str.> terug naar Grevenbrück (*L6,L7).

T11.8 Aan het stoplicht rijdt U linksaf, <Kölner Str.> en sla in de derde straat <Bahnhofsplatz>, op de linkse kant af.

Eindpunt: noch een paar meter en we zijn aan het station Grevenbrück.

Toer 12: Grevenbrück – Repetal

Begin en eindpunt: station Grevenbrück

Niveau: middel

Lengte / duur: 22,9km / ca. 2,5uur

Min. hoogte: 250m, **max. hoogte:** 410m

Vertrek: U start bij het station Grevenbrück naar links (In 2002 werk aan de weg, info: www.walder-verlag.de)

T12.1 Ten zuiden van de rails rijdt U ca 1200m langs de <Kölner Str.>, over de brug de straat <Twiene> inen fietst tot het einde door.

T12.2 Aan het eind rijdt U links in de <Dr. Paul Münker Str.>, na de brug meteen weer rechtsaf. Een paar meter verder gaat U het fietspad rechts van de weg op.

T12.3 Aan het eind van het fietspad in Bonzel slaat U rechtsaf in de <Mindener Str.> en meteen weer rechts in de volgende straat,rij over de de brug en dan links in de straat <Tiefenhagen>. Na 600m linksaf het fietspad op en dit verder volgen tot Bilstein (*L3).

T12.4 In Bilstein langs het zwembad en de tennisbanen door de straat <Am Freibad> links over een houten brug, langs de minigolf, door het park, rechts naar het stoplicht, verder richting Olpe <B55>, na ca 400m rechts door de <Poorte>, aan het eind weer rechts op de <B55>. In de volgende straat linksaf <Mühlenteich und Potterloh>, fiets langs een speelplaats en rij verder op het fietspad tot Kirchweisede. Als U voorbij de sportplaats bent, rijdt U door de <Veisede Str.> links over de brug in de straat <Zum Kellenberg> (*L2). Weer over de brug en links in de <Westfälische Str.>. Aan het eind van het dorp gaat U op het fietspad naast het tegemoet komend verkeer en rijdt rechthoekig verder tot Oberveisede.

T12.5 Nu in de eerste straat <Attendorner Str.> rechts afslaan en verder fietsen in richting Mecklinghausen.

T12.6 U fietst langs de <L880-Talstr.> steeds rechthoekig door het schilderachtige Repetal naar Mecklinghausen, <Repetalstr.>, Niederhelden, St. Claas, Röllecken tot Borghausen.

T12.7 Voor de overweg rechtsaf en fiets over het fietspad parallel aan de spoorweg terug naar het station Grevenbrück.

Eindpunt: station Grevenbrück

Toer 13: Grevenbrück - Altenhundem – Milchenbach

Begin en eindpunt: station Grevenbrück

Niveau: middel

Lengte / duur: 38,8km / ca. 3,5uur

Min. hoogte: 245m, **max. hoogte:** 404m

Vertrek: U rijdt bij het station naar links tot de <Kölner Str.>.

T13.1 In de <Kölner Str.> fietst U over de Lenne tot het stoplicht.

T13.2 Rechtsafslaan richting Meschede. Nu een paar meter langs de drukke <Elsper Str.>.

T13.3 Bij de volgende straat <Thetener Str.> naar rechts afslaan en in richting Theten fietsen.

T13.4 Voor ons zien we een zuiveringsinstallatie. U gaat naar rechts over de Lenne brug en steekt de rails en de <B236 -Maumker Str.> over, fietst verder rechthoekig tot in de <Agatha Str.>, links <Am Rott>, rechts <B55-Meggener Str.>. Verder over het spoor de weg volgen tot een benzine station.

T13.6 Linksaf over de Lennebrug en rechts in de <Barbara Str.> tot de <Gruben Str.>, rechthoekig in de straat <Eiling>. Na de overweg gaat U op het fietspad langs een schoolcomplex, onder het spoor door tot Altenhundem aan de <B236-Lennestr.>.

T13.7 Langs de <B236-Lennestr.> fietst U verder tot Gleierbrück.

- T13.8** Nu rechtsaf de straat volgen en rechtdoor tot Saalhausen, door de straten <In den Pfeilen, Entenweg>.
- T13.9** Rechts in de <Fasanenweg>. Bij de volgende straat naar links en fietst U langs de sportplaats tot aan het einde.
- T13.10** In Störmecke slaat U in de <Kreis Str.> rechtsaf en ga rechtuit tot in Milchenbach (*L5).
- Eindpunt:** In omgekeerde richting dezelfde route tot station Grevenbrück.

Alternatief:

Begin en eindpunt: station Althenhundem.

Begin: U begint nu de kortere toer bij het station Althenhundem en gaat naar links.

T13a.1 Na een paar meter rechts in de <Helmut Kumpf Str.> afslaan en langs het gemeentehuis door het winkelcentrum rijden (Toeristeninfo in het gemeentehuis).

T13.7 Aan het eind van de straat rechtsaf. Verder langs de <B236> op de toer **T13**.

Toer 14: Lennestadt - Hohe Bracht

Begin en eindpunt: station Althenhundem => Eindpunt station Grevenbrück

Lengte / duur: 18km / ca. 2,5uur

Niveau: zwaar

Min. hoogte: 240m, **max. hoogte:** 580m

Vertrek: Voor het station starten we linksaf (naar het noorden)

T14.1 Voor het postkantoor linksaf, door de tunnel en over de Lennebrug in de <Olper Str.>, daar linksaf richting Bilstein/ Hohe Bracht. Nu gaat het 2km omhoog.

T14.2 Na de vermoeiende steiging bereiken we de bushalte 'Kockmecke'. Bij de bushalte rijden we links in de richting Hohe Bracht. Weer een vermoeiende steiging. (*L1)

T14.3 Tenslotte boven aangekomen is het de moeite waard de uitzichttoren te bezoeken en het uitzicht over de bergen van het Sauerland te genieten. Als we uitgerust zijn fietsen we terug naar punt **T14.2**, slaan daar linksaf en rijden verder naar Bilstein (*L3).

T14.4 Aan het begin van Bilstein rechts over de houten brug naar de minigolf en in deerste straat <Am Freibad > rechts. Verder over het fietspad richting Grevenbrück.

T14.5 Naar links en verder tot Bonzel.

T14.6 Vanaf Bonzel op het fietspad, dat parallel aan de <Mindener Str. /Kölner Str.> verloopt, tot Grevenbrück en daar bereiken we na enkele meters het eindpunt van onze toer.

Eindpunt: station Grevenbrück.

Toer 15: Olpe – Wenden

Begin en eindpunt: station Olpe

Lengte / Duur: 26km / ca. 2,5uur

Niveau: middel

Min. hoogte: 310m, **max. hoogte:** 430m

Vertrek: station Olpe

T15.1 Afslaan in de <Biggestr.> en parallel aan het spoor tot de overweg rijden. Oversteken en verder op de <Biggestr.> blijven. Dan slaat U rechtsaf en verderop links om de bocht richting Saßmicke. (*O1-O4).

T15.2 In Saßmicke rijdt U voor de kerk langs links in de <Saßmicker Str.>, steek de brug over en daarna rechtsaf. Aan de andere kant van de spoorlijn weer rechts op het fietspad naar Gerlingen en aan het eind van het fietspad links (*O6).

T15.3 De straat bij het stoplicht voor voetgangers oversteken, ook de <Koblenzer Str.>. Tegenover slaat U nu af in de <Bruch Str.> en na 150m rechts het fietspad op langs het keerpunt naar Möllmicke.

T15.4 De fietsbordjes door Möllmicke naar Wenden volgen.

T15.5 In Wenden linksaf in de <Peter-Dassis-Ring> en dan rechtsaf slaan naast de brandweer op het fietspad R41 (*W1, W4).

T15.6 Aan het eind van het fietspad rijdt U rechts naar Schönau, <Thuwieser Str.>. U blijft steeds links van de beek en volg verder de R41 tot het boven naar rechts afgaat, richting Oberholzklau. (Er kan aan de weg gewerkt worden, zie www.walder-verlag.de)

T15.7 Deze weg 4km volgen. Na 2km steekt U de <L714> over en na de volgende 2km rechtsaf en dan weer linksaf. Nu de R20 bordjes volgen.

- T15.8** In het industriegebied van Hünsborn linksaf in de <Wieland Str.> en weer links in de <Otto Halm Str.>, dan links over een beek, en een stuk langs de beek fietsen en weer links het dorp Hünsborn in, <Steimel Str.>.
- T15.9** Nu afslaan in de <Siegener Str.>, links in de <Friedens Str.> richting Ottfingen, onder de autoweg door over de <Bach Str.>.
- T15.10** In Ottfingen rijdt U naar links in de <Baustr.> en weer rechts, <Breites Tor>. Deze straat gaat over in het bewegwijzerde fietspad naar Vahlberg.
- T15.11** In Vahlberg de <Gutehoffnungsring> tot het eind fietsen,(niet over de Bigge) . Hier begint weer het fietspad naar Brün,de beek „Bigge" ligt links.
- T15.12** Inde buurt van Brün de routebeschrijving **T17.9** volgen, langs Wendener Hütte, Gerlingen naar het eindpunt Olpe (***W2**).
- Eindpunt:** station Olpe

Alternatief:

- T15a.1** In Ottfingen rijdt U de <Johannesstr.> verder door, dan omhoog, naar links en weer rechts in de <Hubertusstr.>, over de berg en beneden links in de <L512-Freudenberger Str.> afslaan.
- T15a.2** Meteen rechtsaf slaan in Wilhelmstal, <Raiffeisenstr.>, naar Dörnscheid, door het dorp rijden en verder naar Römershagen. (***W7**)
- T15a.3** Bij de kerk rechtsaf slaan, dan weer rechts in een onverharde weg en aan de linkse kant van de beek „Bigge" blijven tot Rothenborn.
- T15a.6** U fietst links <Zum Sportplatz> langs een houtzagerij naar boven. Dan steil naar beneden, onder een stilgelegde spoorweg door en meteen achter de beek rechts op de <Wildenburger Str.> naar Rothemühle.
- T15a.7** Nu rechts in de <Biggestr.> tot de <L512-Freudenberger Str.>, dan rechts schuin afbuigen in de <Ottfinger Str.> . Na 100m links, links de beek op een houten brug oversteken naar Vahlberg en U bent dan bij de toerbeschrijving **T15.11**. Verder met **T15** en **T17**

Toer 16: Wenden.

Begin en eindpunt: station Olpe

Niveau: middel / zwaar

Lengte /duur: 19,5km / ca. 2,5 uur

Min. hoogte: 310m, **max. hoogte:** 470m

- Start:** station Olpe
- T16.1** Rechts in de <Bigge Str.> afslaan en parallel aan het spoor tot aan de overweg rijden. Over de overweg de <Bigge Str.> verder vervolgen, door Rüblinghausen naar Saßmicke (***O1-O4**).
- T16.2** In Saßmicke langs de kerk links in de <Saßmicker Str.>. De Nepomukbrug over de Bigge oversteken, dan rechts; aan de andere kant van het spoor rechts het fietspad op naar Gerlingen en aan het eind daarvan linksaf (***O6**).
- T16.3** Aan het voetgangersstoplicht de <Koblenzer Str.> oversteken, ca. 100m naar links rijden, dan rechts de <Bühl Str.> in. Nu steil omhoog en boven rechthoekig verder. Na 1,5km weer een straat oversteken.
- T16.4** Bij de volgende straat <Kreuzbergstr.>,links afslaan en 200m schuin rechts bergaf het dorp Elben in (***W8**)
- T16.5** Beneden fietst U rechts verder via de <Helenen Str.> tot Scheiderwald. Daar rechthoekig verder in een boerenpad en de berg over, dan steil naar beneden naar Altenkleusheim.
- T16.6** Het dorp inrijden, links in de <Lübkeweg>. Bij de volgende splitsing links het boerenpad volgen- ca 100m na de schuilhut rechtsaf slaan en de weg verder fietsen tot Thieringhausen.
- T16.7** U fietst door het dorp en bij de splitsing richting Olpe. Na 2,5km, voor de brug, links in een boerenweg, dan rechthoekig tot de <Martin Str.>.
- T16.8** Links de <Martin Str.> in, over het <Kurkölnner Platz> en <Bahnhofstr.> door de stad naar het station.
- Eindpunt:** station Olpe

Toer 17: Wenden

Begin en eindpunt: station Olpe

Niveau: middel / zwaar

Lengte / duur: 22km / ca. 2,25uur

Min. hoogte: 310m, max. hoogte: 465m

- Vertrek:** Station Olpe, langs de Bigge (beek) op de <Bigge Str.> (*O1-O4).
- T17.1** Aan het eind van de <Bigge Str.> rechts afslaan in de straat <Am Bratzkopf> en het spoor kruisen. Dan 1,5km heel steil omhoog.
- T17.2** Meteen na de brug over de autoweg linksaf, de straat langs de sportplaats volgen tot aan de picknickplaats „Jägerfichte“.
- T17.3** Steil bergaf verder naar Berlinghausen. Aan het eind van de straat linksaf in de straat <Im Öhlchen>.
- T17.4** Hier rechts afslaan in de <Napoleonstr.>, na 200m links in de straat <Am Sonnenhang> en verder fietsen in richting Fohrt.
- T17.5** In Fohrt rechts in de <Dreieckweg>. Deze straat langs de beek door Heiderhof tot Iseringhausen volgen.
- T17.6** Links afslaan, <Brachtpetal>, achter de kerk weer rechts, <Zur Vogelstange>. Aan de kruising rechtuit richting Rothemühle, langzaam steigend aan het begin, dan heel steil onder de autoweg door. Nu komt de afdaling naar Huppen.
- T17.7** Aan de splitsing links steil omhoog door Büchen. Aan het eind van Büchen rechts richting Brün en in deze richting verder rijden.
- T17.8** Nu gaat U onder het spoor door en verder tot aan de <L512 -Mindener Str.>. Deze straat oversteken, dan rechts langs een groot hotel over de Bigge en linksaf op het fietspad.
- T17.9** Het fietspad volgen tot het industrie monument uit vroegere eeuwen. 'Wendener Hütte' (*W2).
- T17.10** In Wendenerhütte nog een keer de <L512> oversteken en verder op het fietspad R41 door het Biggedal tot Gerlingen.
- T17.11** In Gerlingen buigt U linksaf in de <L512-Koblenzer Str.>, na 200m weer links <Bahnhofstr.>, dan over de brug en rechts in een priveweg. Rechtuit verder op het fietspad naar Saßmicke.
- T17.12** In Saßmicke linksaf in de straat <Am Beul>, onder de autoweg door, over de „Nepomukbrug (*O6), <Saßmicker Str.>, door het dorp en rechts in de straat <Im großen Garten> richting Rüblinghausen. Daarna steeds rechtuit, <Biggestr.>, over de spoorbrug naar het station Olpe (*O6).
- Eindpunt:** station Olpe.

Toer 18: Welschen Ennest – Kirchhundem

Begin: station Welschen Ennest => eindpunt station Kirchhundem.

Niveau: zwaar

Lengte / duur: 16,2km / ca. 2uur

Min. hoogte: 300m, max. hoogte: 490m

- Start:** station Welschen Ennest
- T18.1** U rijdt rechts over de spoorlijn, dan meteen weer links in de straat <Am Wolfshorn> en weer rechtuit tot Benolpe
- T18.2** U kruist de rails buigt meteen weer rechtsaf in de straat <Am Olpebach> en rijdt tot het einde. Nu rechtsaf in de <Bahnweg>, de rails weer oversteken (om de slagboom te openen, op de knop drukken) en verder rechtuit.
- T18.3** Hier rechtsaf en weer verder rechtdoor tot Varste.
- T18.4** In de <Varster Str.> links afslaan en het verloop van de straat over de berg volgen.
- T18.5** Weer linksaf, na 100m rechts, de brug oversteken en weer linksaf rijden. Nu komt er een steiging tot Kohlhagen. Voor de kerk linksaf (*K1, K7).
- T18.6** Vanaf hier rechtuit tot het einde, dan rechts op de <L728> richting Kirchhundem (Flape).
- T18.7** Vanaaf Emlinghausen op het gekombineerde fiets-voetpad tot Kirchhundem.
- T18.8** Bij het stoplicht linksaf, na ca 600m weer links in de straat <Am alten Hammer> richting station en rechtuit tot het eindpunt.
- Eindpunt:** station Kirchhundem.

Alternatief:

- T18.4** Rechtuit rijden tot Silberg (*K2).

- T18a.9** Links afslaan in de <Goldbergstr.> en richting Brachthausen verder rijden.
- T18a.10** Aan het eind van de straat komt U op de <Hilchenbacher Str.>, verder rechtuit naar beneden naar Brachthausen. Na ca 600m in Brachthausen rechts in de <Kohlhagenweg>. Nu komt er een steiging. Verder rijden tot de kerk in Kohlhagen en daar vandaan weer zoals bij **T18.6**

Toer 19: Kirchhundem - Kohlhagen - Heisberger Heide

Begin: station Kirchhundem => eindpunt station Kirchhundem

Niveau: zwaar

Lengte / duur: 26,5m / ca. 3uur

Min. hoogte: 300m, max. hoogte: 600m

- Begin:** station Kirchhundem, de oostelijke uitgang, oud stationsgebouw.
- T19.1** Rij de straat <Am alten Hammer> naar beneden, rechts afslaan in de <Hundemstr.>.
- T19.2** Bij het stoplicht naar rechts richting Hilchenbach, <Flaper Str.> en verder tot Emlingshausen.
- T19.3** U buigt linksaf richting Kohlhagen. Nu begint er een steiging. Langs de bedevaarts kerk van Kohlhagen (***K1**) rijdt U naar Brachthausen (***K7**).
- T19.4** Hier gaat U linksaf, <Hilchenbacher Str.>, weer links en nog eens links in de <Schartenbergweg>. Na ca 50m gaat het rechts verder richting Heinsberg. Het gaat omhoog tot U aan de kruising in het bos linksaf kunt en dan rechtuit verder.
- T19.5** Langs de bushalte „Heisberger Bahnhof“ en met de voorrangsweg naar links draaien <Talstr.> (***K12**). U fietst nu over Albaum (***K8**) richting Würdinghausen.
- T19.6** Hier linksaf, op de hoogte rechts en meteen weer links richting Flape.
- T19.7** Bij de kerk in Flape rechts op de <Dorfstr.>, die U tot Kirchhundem volgt.
- T19.2** Bij het stoplicht links afslaan, na 600m weer links in de straat <Am alten Hammer> richting station en verder rechtuit tot het eindpunt.
- Eindpunt:** station Kirchhundem.

Toer 20: Kirchhundem - Rhein-Weser-Turm - Oberhundem.

Begin en eindpunt: station Kirchhundem

Niveau: zwaar

Lengte / duur: 24,3km / ca. 3,5uur

Min. hoogte: 300m, max. hoogte: 680m

- Start:** station Kirchhundem, oostelijke uitgang, oud stationsgebouw .
- T20.1** U rijdt de straat <Am alten Hammer> naar beneden, rechtsaf de <Hundemstr.> in en verder rechtuit (***K3**) tot Herrntrop.
- T20.2** Hier vandaan gaat U rechtuit tot Würdinghausen.
- T20.3** Over de rotonde rechtuit richting Heinsberg, <Albaumer Str.>.
- T20.4** U slaat linksaf in richting Böminghausen. Daar gaat U rechtsaf (steiging) over de berg <Zur Windfahrt> tot Marmecke.
- T20.5** Verder rechtuit in de straat <Am Marienbach>, naast een grote hal linksaf en nu fietst U verder naar Rinsecke.
- T20.6** Hier rechtsaf in de <Rinsecker Str.>, die de berg omhoog langs het Panorama-Park „Sauerland“ (***K11**) voorbij komt.
- T20.7** Bij de parkeerplaats gaat een weg direkt naar de Rhein-Weser-Turm (***K10**).
- T20.8** Vanaf de toren de X10 naar het noorden volgen. In de rechtse bocht op de X18 links naar beneden naar Oberhundem wisselen.
- T20.9** In Oberhundem (***K4,K5,K14**) rijdt U rechts richting centrum, dan meteen links, <Josef Schmelzer Str.>, naar Schwartmecke (***K6**) en Selbecke (***K9**), verder tot Brucher Mühle.
- T20.10** Nu buigt U rechtsaf en over de weg ca 100m tot de splitsing 'Haus Bruch'. Dan de weg langs de helling naar Würdinghausen. Over **T20.3** enz. terug naar het eindpunt.
- Eindpunt:** station Kirchhundem.

Wir wünschen Ihnen viel Spaß und Erholung.
Büro für integrierte Verkehrsplanung und Stadtentwicklung
Achim Walder